

Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité

17 JUNI 1997. - Koninklijk besluit betreffende de **veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk.** **– Belgisch Staatsblad 19 september 1997**

Gewijzigd door :

KB van 28/08/02 – BS van 18/09/02

ALBERT II, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, inzonderheid op artikel 4;

Gelet op de negende bijzondere richtlijn 92/58/EEG van 24 juni 1992 van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende de minimumvoorschriften voor de veiligheids- en/of gezondheidssignalering op het werk;

Gelet op het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming, goedgekeurd bij de besluiten van de Regent van 11 februari 1946 en 27 september 1947, inzonderheid op artikel 28bis § 2, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 14 september 1992, op artikel 36, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 29 januari 1971 en 19 september 1980, op de artikelen 41ter, 44quater en 44septies, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 18 juni 1993, op artikel 52.5.11., gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 10 mei 1968, 19 september 1980 en 10 juli 1992, op de artikelen 52.9.2. en 52.10.2., gewijzigd bij het koninklijk besluit van 10 mei 1968, op artikel 54quinquies, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 19 september 1980, op artikel 86, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 16 februari 1982, op artikel 222, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 7 maart 1967 en 19 september 1980, op artikel 254, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 19 september 1980, op de artikelen 286 en 289, gewijzigd bij het besluit van de Regent van 18 augustus 1948 en het koninklijk besluit van 19 september 1980, op artikel 348, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 19 september 1980, op artikel 434.8.1., gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 28 december 1976 en 19 september 1980, op de artikelen 610, 632 en 652, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 19 september 1980, op artikel 654, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 15 september 1953 en 19 september 1980 en op artikel 655, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 7 oktober 1970 en 20 september 1974;

Vzw VC-CS asbl

Louizalaan 216 b 292

B-1050 BRUSSEL

☎ 02/646.66.20 - 📠 02/646.66.10 – E-mail: info@vccs.be

FORTIS 210-0878300-17

**Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité**

Gelet op het koninklijk besluit van 21 oktober 1968 betreffende de opslagplaatsen voor vloeibaar gemaakt handelspropan, handelsbutaan of mengsels daarvan in vaste ongekoelde houders, inzonderheid op artikel 20.1., gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 13 september 1976 en 19 september 1980;

Gelet op het koninklijk besluit van 12 augustus 1993 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen;

Gelet op het koninklijk besluit van 2 december 1993 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk;

Gelet op het koninklijk besluit van 4 augustus 1996 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan biologische agentia op het werk;

Gelet op het advies van 18 maart 1994 van de Hoge Raad voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen;

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 19(BR)73, inzonderheid op artikel 3, § 1, gewijzigd bij de wet van 4 juli 1989;

Gelet op de dringende noodzakelijkheid;

Overwegende dat de in de aanhef vermelde richtlijn diende omgezet te zijn in Belgisch recht uiterlijk op 24 juni 1994; dat het dringend noodzakelijk is zonder uitstel de nodige maatregelen te nemen om te vermijden dat de aansprakelijkheid van de Belgische Staat zou in het gedrang komen;

Op de voordracht van Onze Minister van Tewerkstelling en Arbeid, Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Art. 1.

§ 1. De bepalingen van dit besluit zijn van toepassing op de werkgevers, de werknemers en de personen, zoals bepaald in artikel 2 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk.

§ 2. Het is niet van toepassing op :

1° de signalering voorgeschreven voor het op de markt brengen van gevaarlijke stoffen en preparaten, produkten en uitrusting;

2° de signalering gebruikt voor het weg- en spoorwegverkeer, de binnen- en zeescheepvaart en het luchtverkeer.

Art. 2.

Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité

Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

- 1° " veiligheids- of gezondheidssignalering " : een signalering die, toegepast op een bepaald object, een bepaalde activiteit, een bepaalde situatie of een bepaalde handelswijze, door middel van - al naar gelang van het geval - een bord, een kleur, een lichtsignaal, een akoestisch signaal, een mondelinge mededeling of een hand- of armsein, een aanwijzing of een voorschrift verstrekt met betrekking tot de veiligheid of de gezondheid op het werk;
- 2° " verbodssignaal " : een signaal dat een handelswijze, waardoor gevaar zou kunnen worden gelopen of gevaar zou kunnen ontstaan, verbiedt;
- 3° " waarschuwingssignaal " : een signaal dat voor een risico of een gevaar waarschuwt;
- 4° " gebodssignaal " : een signaal dat een bepaalde handelswijze voorschrijft;
- 5° " reddings- of hulpsignaal " : een signaal dat aanwijzingen geeft met betrekking tot nooduitgangen of hulp- of reddingsmiddelen;
- 6° " aanwijzingssignaal " : een signaal dat andere aanwijzingen geeft dan die bedoeld onder 2° tot 5°;
- 7° " bord " : een signaal dat door de combinatie van een geometrische vorm, kleuren en een symbool of een pictogram een bepaalde aanwijzing verstrekt en waarvan de zichtbaarheid van het bord wordt gegarandeerd door een voldoende sterke verlichting;
- 8° " aanvullend bord " : een bord dat samen met een onder 7° genoemd bord wordt gebruikt en dat aanvullende aanwijzingen verstrekt;
- 9° " veiligheidskleur " : een kleur waaraan een bepaalde betekenis is toegekend;
- 10° " symbool of pictogram " : een afbeelding die een situatie beschrijft of een bepaalde handelswijze voorschrijft en die wordt aangebracht op een bord of een verlicht oppervlak;
- 11° " lichtsignaal " : een signaal, uitgezonden door een inrichting bestaande uit doorzichtig of doorschijnend materiaal dat van binnen uit of van achteren wordt verlicht, zodat een lichtgevend oppervlak wordt waargenomen;
- 12° " akoestisch signaal " : een gecodeerd geluidssignaal, uitgezonden en verspreid door een daartoe ontworpen inrichting, zonder gebruikmaking van de menselijke stem of van spraaksynthese;
- 13° " mondelinge mededeling " : een overeengekomen mondelinge boodschap, met gebruikmaking van de menselijke stem of van spraaksynthese;

Vzw VC-CS asbl
Louizalaan 216 b 292
B-1050 BRUSSEL

☎ 02/646.66.20 - 📠 02/646.66.10 – E-mail: info@vccs.be
FORTIS 210-0878300-17

Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité

14° " hand- of armsein " : een beweging of stand van de armen of handen in gecodeerde vorm, bedoeld om aanwijzingen te geven aan personen die handelingen verrichten waarbij risico of gevaar voor werknemers bestaat;

15° "ARAB " : het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming, goedgekeurd bij de besluiten van de Regent van 11 februari 1946 en 27 september 1947;

16° " etikettering " : de etikettering zoals omschreven in artikel 723 bis van het ARAB, het koninklijk besluit van 24 mei 1982 houdende reglementering van het in de handel brengen van stoffen die gevaarlijk kunnen zijn voor de mens of voor zijn leefmilieu en het koninklijk besluit van 11 januari 1993 tot regeling van de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke preparaten met het oog op het op de markt brengen of het gebruik ervan.

Art. 3.

Onverminderd de bepalingen van artikel 28ter van het ARAB neemt de werkgever de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de werknemers, wat de veiligheids- of gezondheidssignalering op het werk betreft, een passende opleiding krijgen, inzonderheid in de vorm van nauwkeurige instructies.

De in vorig lid bedoelde opleiding heeft in het bijzonder betrekking op de betekenis van de signalering, inzonderheid wanneer daarbij woorden worden gebruikt, en op de te volgen algemene en specifieke handelswijzen.

Art. 4.

Onverminderd de bepalingen van artikel 28quater van het ARAB zorgt de werkgever ervoor dat de werknemers geïnformeerd worden over alle, betreffende de veiligheids- of gezondheidssignalering op het werk, te nemen maatregelen.

Art. 5.

De veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk mag alleen gebruikt worden voor het overbrengen van boodschappen of informatie, bedoeld in dit besluit.

Art. 6.

§ 1. Uitgezonderd in de omstandigheden bedoeld in § 3, wordt de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk op de volgende wijzen uitgevoerd :

1° op permanente wijze :

a) de signalering met betrekking tot een verbod, een waarschuwing en een gebod, alsmede de signalering met betrekking tot de lokalisatie en de

**Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité**

identificatie van reddings- of hulpmiddelen, door middel van borden die overeenstemmen met de voorschriften van de bijlagen I, II en VI van dit besluit;

b) de signalering voor de lokalisatie en identificatie van het materieel en de uitrusting voor brandbestrijding, door middel van borden of de veiligheidskleur die overeenstemmen met de voorschriften van de bijlagen I, II en IV van dit besluit;

c) de signalering op recipiënten en leidingen, overeenkomstig de voorschriften van artikel 10 en van de bijlagen I en III van dit besluit;

d) de signalering van het gevaar door stoten tegen obstakels, door vallende voorwerpen of voor vallen van personen, door middel van banden of borden die overeenstemmen met de voorschriften van de bijlagen I, II en V van dit besluit;

e) de markering van verkeerswegen overeenkomstig de voorschriften van de bijlagen I en V van dit besluit;

2° op occasionele wijze :

a) de signalering van gevaarlijke gebeurtenissen, de oproep van personen voor een specifieke actie, alsmede de dringende evacuatie van personen, door middel van een lichtsignaal, een akoestisch signaal of een mondelinge mededeling die overeenstemmen met de voorschriften van de bijlagen I, VI, VII en VIII van dit besluit en rekening houdend met de mogelijkheden tot vrije keuze bedoeld in artikel 8 en tot gelijktijdig gebruik bedoeld in artikel 9;

b) het leiden van personen, die handelingen verrichten waarbij een risico of een gevaar bestaat, door middel van hand- of armseinen of mondelinge mededelingen die overeenstemmen met de voorschriften van de bijlagen I, VIII en IX van dit besluit.

§ 2. In afwijking van de bepalingen van § 1 kan de Minister van Tewerkstelling en Arbeid aan werkgevers of categorieën van werkgevers de toestemming verlenen de maatregelen met betrekking tot de bijlagen VI, VII, VIII, punt 2, en IX, punt 3, van dit besluit, te vervangen door alternatieve maatregelen die hetzelfde beschermingsniveau garanderen. De in het eerste lid bedoelde toestemming wordt verleend op advies van de Administratie van de arbeidsveiligheid of van de Administratie van de arbeidshygiëne en -geneeskunde, alnaargelang de maatregelen betrekking hebben op de veiligheid, respectievelijk de gezondheid, op het werk. De aanvraag is vergezeld van een voorstel van alternatieve maatregelen en van het advies van het of de betrokken Comités voor Preventie en

**Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité**

Bescherming op het werk of, bij ontstentenis ervan, van de betrokken vakbondsafvaardigingen.

§ 3. De signalering die van toepassing is op het weg- en spoorwegverkeer, de binnen- en zeescheepvaart en het luchtverkeer moet, indien daar reden toe is en onverminderd de bepalingen met betrekking tot de bijlage V, voor dat verkeer worden gebruikt binnen de ondernemingen of inrichtingen.

Art. 7.

De veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk moet doeltreffend zijn.

Daartoe eerbiedigt de werkgever de algemene principes, opgesomd in de bijlage I, punt 3, van dit besluit.

Art. 8.

Bij gelijke doeltreffendheid bestaat een vrije keuze tussen : 1° een band of een bord voor het signaleren van risico's van struikelen, of vallen door hoogteverschil;

2° de lichtsignalen, de akoestische signalen of de mondelinge mededeling;

3° het hand- of armsein of de mondelinge mededeling.

Art. 9.

De volgende signalen kunnen gelijktijdig gebruikt worden : 1° het lichtsignaal en het akoestisch signaal;

2° het lichtsignaal en de mondelinge mededeling;

3° het hand- of armsein en de mondelinge mededeling.

Art. 10.

Recipiënten die gebruikt worden bij werkzaamheden met gevaarlijke stoffen of preparaten bedoeld in artikel 723bis van het ARAB, het koninklijk besluit van 24 mei 1982 houdende reglementering van het in de handel brengen van stoffen die gevaarlijk kunnen zijn voor de mens of voor zijn leefmilieu en het koninklijk besluit van 11 januari 1993 tot regeling van de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke preparaten met het oog op het op de markt brengen of het gebruik ervan, en recipiënten gebruikt voor de opslag van dergelijke gevaarlijke stoffen of preparaten alsmede zichtbare leidingen die dergelijke gevaarlijke stoffen of preparaten bevatten of waardoor deze gevaarlijke stoffen of preparaten worden getransporteerd, moeten voorzien zijn van de voorgeschreven etikettering, zoals gedefinieerd in artikel 2, 16°.

De bepalingen van het eerste lid zijn niet van toepassing op recipiënten die kortstondig bij werkzaamheden gebruikt worden of op recipiënten met een

**Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité**

vaak wisselende inhoud, mits er toereikende alternatieve maatregelen worden genomen, inzonderheid op het gebied van voorlichting en opleiding van de werknemers, die hetzelfde beschermingsniveau garanderen.

De etikettering kan :

1° worden vervangen door waarschuwborden voorzien in de bijlage II van dit besluit, met hetzelfde pictogram of symbool;

2° worden aangevuld met extra informatie zoals de naam of de formule van de stof of van het gevaarlijke preparaat, en met bijzonderheden over het risico;

3° voor het transport van recipiënten op de arbeidsplaats, worden aangevuld met of vervangen door borden die op het niveau van de Europese Ruimte van toepassing zijn voor het transport van gevaarlijke stoffen of preparaten.

Art. 11.

Plaatsen, lokalen of afgesloten ruimten die worden gebruikt voor de opslag van aanzienlijke hoeveelheden gevaarlijke stoffen of preparaten, moeten worden aangeduid door de passende waarschuwborden bedoeld in bijlage II, punt 3, 2°, van dit besluit, of worden voorzien van een signalering overeenkomstig artikel 10, tenzij, rekening houdend met bijlage II, punt 1, 4°, wat de afmetingen betreft, de etikettering van de afzonderlijke verpakkingen of recipiënten daartoe volstaat.

De in het eerste lid bedoelde borden of etikettering moeten, alnaargelang het geval, bij de opslagruimte of op de toegangsdeur tot de opslagruimte worden geplaatst.

Art. 12.

Artikel 28bis, § 2, van het ARAB, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 14 september 1992, wordt aan gevuld met het volgende lid :

" Wanneer risico's niet kunnen worden voorkomen of niet voldoende kunnen worden beperkt door de collectieve technische beschermingsmiddelen of door maatregelen, methoden of handelwijzen in de sfeer van de werkorganisatie, voorziet de werkgever in, en vergewist hij zich van het bestaan van, de gepaste veiligheids- of gezondheidssignalering op het werk. "

Art. 13.

Artikel 36, tweede lid, van het ARAB, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 29 januari 1971 en 19 september 1980, wordt vervangen door het volgende lid :

Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité

" De drempels, gevaarlijke doorgangen en obstakels worden overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk aangeduid. "

Art. 14.

Artikel 41ter, derde lid, van het ARAB, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 18 juni 1993, wordt vervangen door het volgende lid :

" De gevarenczones moeten duidelijk zichtbaar en overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk worden gemarkeerd. "

Art. 15.

In artikel 44quater van het ARAB, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 18 juni 1993, worden de leden 4 en 5 vervangen door de volgende leden :

" De voor voertuigen bestemde wegen moeten op voldoende afstand van deuren, poorten, doorgangen voor voetgangers, gangen en trappen liggen. Wanneer het gebruik en de uitrusting van de plaatsen zulks vereisen om de bescherming van de werknemers te garanderen, dient het tracé van de wegen duidelijk en overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk te zijn afgebakend. "

Art. 16.

Artikel 44septies van het ARAB, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 18 juni 1993, wordt vervangen door de volgende bepaling :

" Art. 44septies. - In de onmiddellijke nabijheid van poorten die hoofdzakelijk voor het verkeer van voertuigen zijn bestemd, moeten zich, tenzij de doorgang voor voetgangers veilig is, deuren voor voetgangers bevinden die voortdurend vrij moeten blijven en die duidelijk zichtbaar en overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk gemarkeerd zijn. "

Art. 17.

Artikel 52.5.11. van het ARAB, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 10 mei 1968, 19 september 1980 en 10 juli 1992, wordt vervangen door de volgende bepaling :

" 52.5.11.

De plaats van elke uitgang en van elke nooduitgang, nodig om te voldoen aan de bepalingen van artikel 52.5., evenals de richting van de wegen, doorlopen en trappen die naar deze uitgangen leiden, worden aangeduid door de reddingsborden die voldoen aan de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk.

In de winkels voor kleinhandel, bedoeld in artikel 52.2.1.6., worden de in voorgaand lid vermelde borden bovendien op de grond of ter hoogte van de grond aangebracht. "

Art. 18.

Artikel 52.9.2. van het ARAB, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 10 mei 1968, wordt vervangen door de volgende bepaling :

" 52.9.2.

Het brandbestrijdingsmaterieel moet in goede staat van onderhoud verkeren, beschermd zijn tegen vorst, gemakkelijk bereikbaar, oordeelkundig verdeeld en doelmatig gesignaleerd overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk. Het moet onmiddellijk in werking kunnen gebracht worden. "

Art. 19.

Artikel 52.10.2. van het ARAB, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 10 mei 1968, wordt vervangen door de volgende bepaling :

" De waarschuwings- en alarmposten moeten voldoende in aantal zijn, gemakkelijk bereikbaar, in goede staat van werking en onderhoud verkeren, oordeelkundig verdeeld en doeltreffend gesignaleerd zijn, overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk. "

Art. 20.

Artikel 86, tweede lid, van het ARAB, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 16 februari 1982, wordt vervangen door het volgende lid :

" Verbodsborden, overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk, op oordeelkundig gekozen plaatsen in de wasplaatsen aangebracht, duiden, in voorkomend geval, aan dat het water niet drinkbaar is. "

Art. 21.

Artikel 222, achtste lid, derde zin, van het ARAB, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 7 maart 1967 en 19 september 1980, wordt vervangen door de volgende zin :

" Op elke stut is een waarschuwingsbord voor gevaar voor elektrische spanning aangebracht overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk. "

Art. 22.

Artikel 254 van het ARAB, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 19 september 1980, wordt vervangen door de volgende bepaling :

Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité

" Art. 254. De aanwezigheid van leidingen of toestellen op hoogspanning of gemiddelde spanning wordt aangeduid door waarschuwborden voor gevaar voor elektrische spanning, met een zijde van minstens 20 cm, overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk.

Deze bepaling is niet toepasselijk op installaties van ontladingslampen van de categorie B. Voor installaties van ontladingslampen van categorie C en voor hoog- of gemiddelde spanningsleidingen of -toestellen in de ontstekingsinrichtingen van stookoliebranders mag de zijde van het waarschuwbord voor gevaar voor elektrische spanning tot 5 cm teruggebracht worden.

Daarboven wordt op de installaties van ontladingslampen van categorie C de maximum waarde van de nullastspanning aangeduid. "

Art. 23.

Artikel 286, tweede lid, van het ARAB, gewijzigd bij het besluit van de Regent van 18 augustus 1948 en het koninklijk besluit van 19 september 1980, wordt vervangen door het volgende lid :

" Op de plaatsen waar het opslaan geschiedt, alsmede binnen en buiten de lokalen die als opslagplaats dienen, worden verbodsborden, die verbieden een brand met water te blussen, aangebracht, overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk ".

Art. 24.

Artikel 289, tweede zin, van het ARAB, gewijzigd bij het besluit van de Regent van 18 augustus 1948 en het koninklijk besluit van 19 september 1980, wordt vervangen door de volgende zin :

" Verbodsborden die vuur, open vlam en het roken verbieden en die voldoen aan de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk, worden zowel binnen als in de omgeving van de opslagplaatsen aangebracht. "

Art. 25.

Artikel 348, tweede lid, van het ARAB, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 19 september 1980, wordt vervangen door het volgende lid :

" Verbodsborden, die vuur, open vlam en het roken verbieden en die voldoen aan de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op

Vzw VC-CS asbl
Louizalaan 216 b 292
B-1050 BRUSSEL

☎ 02/646.66.20 - 📠 02/646.66.10 – E-mail: info@vccs.be
FORTIS 210-0878300-17

**Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité**

het werk, worden zowel op de buitenzijde van de deuren als binnen de lokalen aangebracht. "

Art. 26.

Artikel 434.8.1 van het ARAB, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 28 december 1976 en 19 september 1980, wordt vervangen door de volgende bepaling :

" Art. 434.8.1.

Als sommige gedeelten van de bouwplaats niet voor de arbeid toegankelijk zijn en de toegang ertoe gevaar oplevert voor de werknemers, worden deze plaatsen aangeduid door waarschuwingsborden voor gevaar, overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk, en worden ze door materiële elementen behoorlijk afgebakend. Deze materiële elementen beletten de onvrijwillige toegang tot deze gedeelten van de bouwplaats. "

Art. 27.

Artikel 610 van het ARAB, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 19 september 1980, wordt vervangen door de volgende bepaling :

" Art. 610. In de voor de behandeling bestemde lokalen is het verboden vuur te maken, eender welke vlam binnen te brengen of te roken. Dit verbod wordt aangeduid door het verbodbord, overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk.

In die lokalen mag bovendien geen enkele andere voorraad van brandbare stoffen als hout, katoen, lommen, enz., voorhanden zijn. "

Art. 28.

Artikel 632 van het ARAB, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 19 september 1980, wordt vervangen door de volgende bepaling :

" Art. 632. Verbodsborden, die het gebruik van vuur en open vlam en het roken verbieden en die overeenstemmen met de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk, worden op de houders en op de deuren van de lokalen waarin ontvlambare stoffen aanwezig zijn, aangebracht. "

Art. 29.

In artikel 652 van het ARAB, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 19 september 1980, wordt littera a) vervangen door de volgende bepaling :

" a) Een reddingsbord, dat overeenstemt met de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk, wordt aangebracht

boven elke uitgangs- of nooduitgang deur, nodig om te voldoen aan de bepalingen van artikel 642. "

Art. 30.

Artikel 654, tweede lid, van het ARAB, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 15 september 1953 en 19 september 1980, wordt vervangen door het volgende lid :

" Verbodsborden die het roken verbieden en overeenstemmen met de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk, worden op alle nuttige plaatsen aangebracht. "

Art. 31.

In artikel 655. Brandbestrijding, van het ARAB, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 7 oktober 1970 en 20 september 1974, wordt littera a) vervangen door de volgende bepalingen :

" a) Brandbestrijdingsmiddelen.

De exploitant moet een uitrusting aanbrengen bestemd om een begin van brand te bestrijden.

Voor de vaststelling van die uitrusting raadpleegt hij de bevoegde brandweer.

Het brandbestrijdingsmaterieel moet in goede staat van onderhoud verkeren, beschermd zijn tegen vorst, gemakkelijk bereikbaar, oordeelkundig verdeeld en doelmatig gesignaleerd overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk. Het moet onmiddellijk in werking kunnen gebracht worden.

Het gebruik van snelblustoestellen met broommethyl, tetrachloorkoolstof, of alle andere produkten waardoor er bijzonder giftige uitwasemingen kunnen ontstaan, is verboden. "

Art. 32.

Artikel 20.1., tweede lid, van het koninklijk besluit van 21 oktober 1968 betreffende de opslagplaatsen voor vloeibaar gemaakt handelspropan, handelsbutaan of mengsels daarvan in vaste ongekoelde houders, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 13 september 1976 en 19 september 1980, wordt vervangen door het volgende lid :

" Het rookverbod en het verbod vuur of open vlam te gebruiken wordt op de houders of in de nabijheid ervan, in overeenstemming met de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk, aangeduid. "

Art. 33.

Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité

In de bijlage van het koninklijk besluit van 12 augustus 1993 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen wordt punt 3. 11.

vervangen door de volgende bepaling :

" De waarschuwings- en alarmsignalen van een arbeidsmiddel moeten overeenstemmen met de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk; inzonderheid moeten zij gemakkelijk en zonder onduidelijkheid waarneembaar en te begrijpen zijn. "

Art. 34.

Artikel 6, 10°, van het koninklijk besluit van 2 december 1993 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk, wordt vervangen door de volgende bepaling :

" 10° de afbakening van de gevarenczones, waar de werknemers aan kankerverwekkende agentia zijn of kunnen worden blootgesteld, en het gebruik in deze zones van adequate waarschuwings- en andere signalen, met inbegrip van de borden die het roken verbieden, overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk. "

Art. 35.

Artikel 7, 3°, van het in artikel 34 bedoelde koninklijk wordt vervangen door de volgende bepaling :

" 3° de zones waar die werkzaamheden plaatshebben worden duidelijk aangegeven en afgebakend overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk; de gepaste maatregelen worden genomen om de toegang aan niet bevoegde personen te ontzeggen. "

Art. 36.

Artikel 17, 7°, van het koninklijk besluit van 4 augustus 1996 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan biologische agentia op het werk, wordt vervangen door de volgende bepaling " het gebruik van het bord voor biologisch gevaar afgebeeld in de bijlage IV en van andere waarschuwingssignalen, overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk. "

Art. 37. _

In de bijlage IV van het in artikel 36 bedoelde koninklijk besluit wordt de afbeelding

" BIORISICOTEKEN

Vzw VC-CS asbl
Louizalaan 216 b 292
B-1050 BRUSSEL

☎ 02/646.66.20 - 📠 02/646.66.10 – E-mail: info@vccs.be
FORTIS 210-0878300-17

Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité

(bedoeld bij artikel 17,7°)

(Afbeelding niet opgenomen om technische redenen, zie B.St. 19-09-1997, p. 24402).

vervangen door de volgende afbeelding :

" BORD VOOR BIOLOGISCH GEVAAR

(bedoeld bij artikel 17,7°)

(Afbeelding niet opgenomen om technische redenen, zie B.St. 19-09-1997, p. 24402).

Art. 38.

Bepalingen, andere dan de hogervernoemde bepalingen, die, wat de veiligheids- of gezondheidssignalering betreft, naar de toepassing van artikel 54quinquies van het ARAB verwijzen, worden geacht te verwijzen naar de toepassing van de artikelen 1 tot 11 van dit besluit.

Art. 39.

(Opgeheven) <KB 2002-08-28/42, art. 3, 002; Inwerkingtreding : 28-09-2002>

Art. 40.

De bepalingen van de artikelen 1 tot 11 en van artikel 41 van dit besluit en zijn bijlagen, vormen titel III, hoofdstuk I, afdeling 1, van de Codex over het welzijn op het werk met volgende opschriften :

1° " Titel III : Arbeidsplaatsen. " 2° " Hoofdstuk I : Basiseisen. " 3° "

Afdeling 1 : Veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk. "

Art. 41.

Ten laatste de eerste dag van de dertiende maand volgend op die gedurende welke dit besluit in het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt, voldoen de werkgevers aan zijn bepalingen wat de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk betreft, die :

1. door dit besluit wordt ingevoerd en die niet voorzien was door de bepalingen van artikel 54quinquies van het ARAB;

2. overeenkomstig de bepalingen van artikel 54quinquies van het ARAB op de arbeidsplaats reeds in gebruik was, doch waarvoor het pictogram door dit besluit werd gewijzigd of vastgesteld.

Art. 42.

Artikel 54quinquies van het ARAB, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 19 september 1980, wordt opgeheven.

Art. 43.

**Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité**

Onze Minister van Tewerkstelling en Arbeid is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 17 juni 1997.

ALBERT

Van Koningswege :

De Minister van Tewerkstelling en Arbeid,

Mevr. M. SMET

BIJLAGEN.

BIJLAGE I. ALGEMENE PRINCIPES INZAKE DE VEILIGHEIDS- EN GEZONDHEIDSSIGNALERING OP HET WERK.

1. Doel van de veiligheids- en gezondheidssignalering is, op een snelle en gemakkelijk te begrijpen wijze de aandacht te vestigen op objecten, activiteiten en situaties, die bepaalde gevaren kunnen veroorzaken.

2 De aanwijzingen in onderstaande tabel gelden voor alle signaleringen met een veiligheidskleur :

3. De doeltreffendheid van een signalering mag niet in het gedrang worden gebracht door :

1° de aanwezigheid van een andere signalering of van een andere emissiebron van hetzelfde type die de zicht- of hoorbaarheid verstoren. Dit houdt ondermeer in dat :

a. vermeden wordt teveel borden dicht bij elkaar te plaatsen;

Vzw VC-CS asbl
Louizalaan 216 b 292
B-1050 BRUSSEL

☎ 02/646.66.20 - 📠 02/646.66.10 – E-mail: info@vccs.be
FORTIS 210-0878300-17

Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité

- b. niet terzelfdertijd twee lichtsignalen worden gebruikt die met elkaar kunnen worden verward;
- c. geen lichtsignaal wordt gebruikt in de nalatigheid van een andere, weinig verschillende lichtbron;
- d. niet terzelfdertijd twee geluidssignalen worden gebruikt;
- e. geen geluidssignaal wordt gebruikt als het omgevingslawaai te sterk is; 2° een slecht ontwerp, een ontoereikend aantal, een slechte plaatsing, een slechte staat of een slechte werking van de signaleringsmiddelen of -voorzieningen. Dit houdt ondermeer in dat :
 - a. de signalensmiddelen en -voorzieningen, alnaargelang van het geval, ge regeld moeten worden schoongemaakt, onderhouden, geverifieerd en gerepareerd, zo nodig vervangen, met het oog op het behoud van hun intrinsieke en/of functionele kwaliteiten;
 - b. het aantal signaleringsmiddelen of -voorzieningen dat moet worden aangebracht, en de plaats ervan afhankelijk zijn van de grootte van de risico's of gevaren of van de te beveiligen zone;
 - c. bij signaleringen die een energiebron behoeven, in een noodinstallatie voorzien moet zijn voor het geval dat deze energiebron zou uitvallen, behalve indien het risico ophoudt te bestaan bij het uitvallen van de energie;
 - d. een licht- of geluidssignaal bij inwerkingstelling het begin van een gevergdde actie aangeeft en dat de duur ervan even lang moet zijn als de actie het vereist;
 - e. de licht- en geluidssignalen na ieder gebruik onmiddellijk opnieuw ingeschakeld moeten worden;
 - f. de licht- en geluidssignalen voor de ingebruikneming op hun goede werking en reële doeltreffendheid moeten worden gecontroleerd. Die controle moet nadien voldoende vaak worden herhaald;
 - g. indien de betrokken werknemers een beperkt gehoor- of gezichtsvermogen hebben, onder meer door het dragen van individuele beschermende uitrusting, adequate aanvullende maatregelen of vervangingsmaatregelen dienen te worden genomen.

BIJLAGE II. - VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE DE SIGNALERINGSBORDEN.

1. Algemene intrinsieke kenmerken :

1° De pictogrammen moeten zo eenvoudig mogelijk zijn en de voor het begrip overbodige details dienen te worden weggelaten.

2° De specifieke borden in punt 3 moeten voor de aldaar omschreven verboden handelingen, gevaren, verplichtingen of andere informatie,

Vzw VC-CS asbl
Louizalaan 216 b 292
B-1050 BRUSSEL

☎ 02/646.66.20 - 📠 02/646.66.10 – E-mail: info@vccs.be
FORTIS 210-0878300-17

**Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité**

gebruikt worden. De gebruikte pictogrammen mogen licht afwijken van of meer gedetailleerd zijn dan de voorstellingen in punt 3. De betekenis ervan dient evenwel dezelfde te zijn en verschillen of aanpassingen mogen de betekenis niet onduidelijk maken.

3° De borden moeten gemaakt zijn van materiaal met een zo groot mogelijke schokvastheid en weerbestendigheid.

4° De borden moeten dusdanige afmetingen en kleur- en lichttechnische eigenschappen bezitten dat zij goed zichtbaar en gemakkelijk te begrijpen zijn.

2. Gebruiksomstandigheden :

1° De borden worden in beginsel, rekening houdend met eventuele obstakels, op passende hoogte en op een passende plaats ten opzichte van het gezichtsveld geïnstalleerd, hetzij bij de toegang tot een zone waar een algemeen risico bestaat hetzij in de onmiddellijke nabijheid van een bepaald risico of het te signaleren object, en wel op een goed verlichte en gemakkelijk toegankelijke en zichtbare plaats.

Bij slechte natuurlijke verlichtingsomstandigheden dienen fluorescerende kleuren, reflecterende materialen of kunstlicht te worden gebruikt.

2° Een bord moet worden verwijderd zodra de situatie die de aanwezigheid ervan rechtvaardigt, niet meer bestaat.

3. De gebruiken borden :

1° Verbodsborden :

a. Intrinsieke kenmerken :

- rond;

- zwart pictogram op witte achtergrond, rode rand en balk (die van links naar rechts over het pictogram loopt onder een hoek van 45° ten opzichte van de horizontale lijn) (de rode kleur moet ten minste 35 % van het oppervlak van het bord beslaan);

b. Specifieke borden :

2° Waarschuwborden :

a. Intrinsieke kenmerken :

- driehoekig;

- zwart pictogram op gele achtergrond, zwarte rand (de gele kleur moet ten minste 50 % van het oppervlak van het bord beslaan);

b. Specifieke borden :

3° Gebodsborden :

a. Intrinsieke kenmerken :

Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité

- rond;
- wit pictogram op blauwe achtergrond (de blauwe kleur moet ten minste 50 % van het oppervlak van het bord beslaan);
- b. Specifieke borden :
 - 4° Reddingsborden :
 - a. Intrinsieke kenmerken :
 - rechthoekig of vierkant;
 - wit pictogram op groene achtergrond (de groene kleur moet ten minste 50 % van het bord beslaan);
 - b. Specifieke borden :

20 *Veiligheids- en gezondheidssignalering*

5° Borden in verband met het brandbestrijdingsmaterieel - a. Intrinsieke kenmerken :

- rechthoekig of vierkant;
- wit pictogram op rode achtergrond (de rode kleur moet ten minste 50 % van het oppervlak van het bord beslaan);
- b. Specifieke borden :

BIJLAGE III. - VOORSCHRIFTEN INZAKE SIGNALERING OP RECIPIENTEN EN LEIDINGEN.

1. De signalering op de recipiënten en de leidingen moet op de volgende wijze worden aangebracht :

- op de zichtbare zijde(n);
- in de vorm van hard materiaal, zelfklevend materiaal of verf.

2. De intrinsieke kenmerken bedoeld in de bijlage II, punt I, 3°, en de gebruiksomstandigheden, bedoeld in de bijlage II, punt 2, betreffende de signaleringsborden, zijn, als daar reden toe is, van toepassing op de etikettering bedoeld in de artikelen 10 en 11.

3. De op leidingen gebruikte etikettering moet, onverminderd artikel 10 en de punten 1 en 2, zichtbaar en voldoende herhaald worden aangebracht in de nabijheid van de meest gevaarlijke plaatsen, zoals kleppen en aansluitingspunten.

4. De voorraden van een aantal gevaarlijke stoffen of preparaten, bedoeld in artikel 10, kunnen worden aangeduid door het waarschuwbord "gevaar", geplaatst overeenkomstig de bepalingen van artikel 11, tweede lid.

BIJLAGE IV. - VOORSCHRIFTEN INZAKE DE IDENTIFICATIE EN LOKALISATIE VAN HET BRANDBESTRIJDINGSMATERIEEL.

Vzw VC-CS asbl
Louizalaan 216 b 292
B-1050 BRUSSEL

☎ 02/646.66.20 - 📠 02/646.66.10 – E-mail: info@vccs.be
FORTIS 210-0878300-17

**Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité**

1. Het brandbestrijdingsmaterieel moet geïdentificeerd worden door het kleuren van het materieel en door middel van een lokalisatiebord en/of het kleuren van de plaatsen of de toegangen tot de plaatsen waar het brandbestrijdingsmaterieel zich bevindt.

2. De identificatiekleur van het brandbestrijdingsmaterieel is rood.

Met het oog op een gemakkelijke identificatie moet het rode oppervlak groot genoeg zijn.

3 De in de bijlage II, punt 3, 5°, bedoelde borden moeten worden gebruikt alnaargelang van de plaats waar dit materiaal zich bevindt.

BIJLAGE V. VOORSCHRIFTEN INZAKE DE SIGNALERING VAN OBSTAKELS EN GEVAARLIJKE PLAATSEN EN DE MARKERING VAN VERKEERSWEGEN.

1. Signalering van obstakels en gevaarlijke plaatsen :

1° De signalering van gevaar door stoten tegen obstakels, door vallende voorwerpen of personen, geschiedt door middel van geel, afgewisseld met zwart, of rood, afgewisseld met wit, binnen de bebouwde zones van de onderneming waartoe de werknemers in het kader van hun werk toegang hebben.

2° De afmetingen van de signalering dienen rekening te houden met de afmetingen van het gesignaleerde obstakel of de gesignaleerde gevaarlijke plaats.

3° De gele en zwarte of rode en witte banden moeten onder een hoek van circa 45° worden aangebracht en ongeveer dezelfde afmetingen hebben.

4° Voorbeeld :

2. Markering van verkeerswegen :

1° De verkeerswegen voor voertuigen dienen duidelijk door middel van doorlopende strepen met een goed zichtbare kleur - bij voorkeur wit of geel, doch afhankelijk van de kleur van de grond - te worden aangegeven.

2° Bij het aanbrengen van de strepen moet rekening worden gehouden met de nodige veiligheidsafstanden tussen de voertuigen die er kunnen rijden en elk voorwerp dat zich in de nabijheid kan bevinden alsook tussen de voetgangers en de voertuigen.

3° In de bebouwde zones moeten de zich buiten bevindende permanente wegen niet worden gemarkeerd, voor zover zij voorzien zijn van passende hekken of een passende bestrating.

BIJLAGE VI. - VOORSCHRIFTEN INZAKE DE LICHTSIGNALEN.

1. Intrinsieke kenmerken :

Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité

1° Rekening houdend met de gebruiksomstandigheden moet het door een signaal uitgezonden licht een aan de omgeving aangepast lichtcontrast veroorzaken dat niet tot verblinding mag leiden maar voldoende zichtbaar moet zijn.

2° Het lichtoppervlak dat een signaal uitzendt, moet uniform van kleur zijn of een pictogram op een bepaalde achtergrond bevatten.

3° De uniforme kleur moet beantwoorden aan de tabel inzake de betekenis van de kleuren, opgenomen in bijlage I, punt 2.

4° Wanneer het signaal een pictogram bevat, moet dit voldoen aan alle op signaleringsborden van toepassing zijnde regels, als nader omschreven in bijlage II.

2. Bijzondere gebruiksregels :

1° Wanneer een voorziening een continu en intermitterend signaal kan uitzenden, moet het intermitterende signaal worden gebruikt om ten opzichte van het continue signaal aan te geven dat het gaat om een situatie die een groter gevaar inhoudt of waarbij de gewenste of verplichte interventie of actie met grotere spoed moet worden uitgevoerd.

De duur van elke flits en de frequentie van de flitsen van een intermitterend lichtsignaal moeten zodanig zijn geregeld :

- dat een goede perceptie van de boodschap wordt gegarandeerd en
- dat wordt vermeden dat er verwarring ontstaat tussen verschillende lichtsignalen, respectievelijk tussen een intermitterend en een continu lichtsignaal.

2° Wanneer een intermitterend lichtsignaal wordt gebruikt in plaats of ter aanvulling van een geluidssignaal, moet de code van het signaal identiek zijn.

3° Een voorziening om een lichtsignaal uit te zenden in geval van groot gevaar, moet speciaal bewaakt worden of uitgerust zijn met een reservelamp, die, bij defect van de in gebruik zijnde lamp, automatisch haar functie overneemt.

BIJLAGE VII. - VOORSCHRIFTEN INZAKE DE AKOESTISCHE SIGNALLEN.

1. Intrinsieke kenmerken :

1° Een akoestisch signaal moet :

a. een geluidsniveau hebben dat duidelijk hoger is dan het niveau van het omgevingslawaai, zodat het goed hoorbaar is, doch niet te luid of pijnlijk voor de oren;

Vzw VC-CS asbl
Louizalaan 216 b 292
B-1050 BRUSSEL

☎ 02/646.66.20 - 📠 02/646.66.10 – E-mail: info@vccs.be
FORTIS 210-0878300-17

Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité

b. gemakkelijk herkenbaar zijn, ondermeer rekening houdend met de duur van de impulsen en met het interval tussen impulsen en groepen van impulsen, en gemakkelijk te onderscheiden zijn van een ander geluidssignaal en andere omgevingsgeluiden.

2° Wanneer een voorziening een akoestisch signaal met variabele en vaste frequentie kan uitzenden, moet de variabele frequentie worden gebruikt om ten opzichte van de vaste frequentie aan te geven dat het gaat om een situatie die een groter gevaar inhoudt of waarbij de gewenste of verplichte interventie of actie met grotere spoed moet worden uitgevoerd.

2. Te gebruiken code :

Het geluid van een ontruimingssignaal moet continu zijn

BIJLAGE VIII. - VOORSCHRIFTEN INZAKE DE MONDELINGE MEDEDELING.

1. Intrinsieke kenmerken :

1° De mondelinge mededeling vindt plaats tussen een spreker of zender en één of meer toehoorders, en wel in de vorm van korte teksten, woordgroepen en/of afzonderlijke woorden, eventueel gecodeerd.

2° De mondelinge boodschappen moeten zo kort, eenvoudig en duidelijk mogelijk zijn; de taalvaardigheid van de spreker en het gehoorvermogen van de toehoorder(s) moeten voldoende zijn om een ondubbelzinnige communicatie tot stand te brengen.

3° De mondelinge medewerking is direct (gebruik van de menselijke stem) of indirect (menselijke stem of spraaksynthese, verspreid door een gepast middel).

2 Bijzondere gebruiksregels :

1° De betrokken personen moeten de gebruikte taal goed kennen, zodat zij de mondelinge boodschap correct kunnen uitspreken en begrijpen en zich al naar gelang van de boodschap op passende wijze kunnen gedragen op het vlak van de veiligheid of de gezondheid.

2° Wanneer een mondelinge mededeling wordt gebruikt in plaats of ter complementering van hand- of armseinen, moeten, als er geen codes worden gebruikt, woorden worden gebezigd zoals bijvoorbeeld :

- start : om het begin van een commando aan te duiden;
- stop : om een beweging te onderbreken of te beeindigen;
- einde : om de werkzaamheden stop te zetten;
- hijsen : om een last te doen ophijsen;
- vieren : om een last te doen dalen;

Vzw VC-CS asbl
Louizalaan 216 b 292
B-1050 BRUSSEL

☎ 02/646.66.20 - 📠 02/646.66.10 – E-mail: info@vccs.be
FORTIS 210-0878300-17

**Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité**

- vooruit, achteruit, naar rechts, naar links : de betekenis van deze bewegingen dient in voorkomend geval gecoördineerd te worden met de dienovereen-komstige hand- of armseinen;
- gevaar : om een noodstop af te dwingen;
- snel : om uit veiligheidsoverwegingen een beweging te versnellen.

BIJLAGE IX. - VOORSCHRIFTEN INZAKE DE HAND- EN ARMSEINEN.

1. Intrinsieke kenmerken;

Een hand- en armsein moet precies en eenvoudig zijn, uit een breed gebaar bestaan; gemakkelijk te geven en te begrijpen zijn en goed van een ander hand- of armsein kunnen worden onderscheiden.

Het gelijktijdig gebruik van beide armen dient symmetrisch te verlopen en mag slechts één enkel signaal weergeven.

Mits zij een ten minste gelijkwaardige betekenis en begrijpelijkheid hebben en beantwoorden aan de hierboven genoemde kenmerken, mogen de gebruikte hand- en armseinen licht afwijken van of meer gedetailleerd zijn dan de in punt 3 opgenomen voorstellingen.

2. Bijzondere gebruiksregels :

1° De persoon die seinen geeft, genaamd seingever, geeft met behulp van hand- en armseinen besturingsinstructies door aan de ontvanger van de seinen, genaamd bestuurder.

2° De seingever moet de gehele besturingsoperatie kunnen zien, zonder daarbij door de handeling gehinderd te worden.

3° De seingever moet zijn aandacht uitsluitend wijden aan het geven van de besturingsinstructies en de veiligheid van de werknemers die zich in de nabijheid bevinden.

4° Wanneer niet aan de in punt 2, 2°, genoemde voorwaarden kan worden voldaan, dienen één of meer bijkomende seingeverers te worden ingeschakeld.

5° De bestuurder moet de in uitvoering zijnde transportbeweging stopzetten om nieuwe instructies te vragen, wanneer hij de ontvangen orders niet met de nodige veiligheids garanties kan uitvoeren.

6° Maatregelen ter ondersteuning van de hand- en armseinen :

a. De seingever moet gemakkelijk door de bestuurder kunnen worden herkend.

b. De seingever dient één of meer geëigende herkenningstekens te dragen, bijvoorbeeld, jas, helm, ondermouwen, armbanden, bats (seinschijf).

Veiligheidscoördinatoren
Coordinateurs de Sécurité

c. Deze herkenningstekens dienen een heldere, bij voorkeur voor alle tekens gelijke kleur te hebben, die uitsluitend door de seingever mag worden gebruikt.

3. Te gebruiken gecodeerde gebaren :

Inleidende opmerking :

De hierna aangegeven gecodeerde gebaren doen geen afbreuk aan het gebruik van andere, op het niveau van de Europese ruimte van toepassing zijnde, codes, met name in bepaalde activiteitssectoren, waarmee dezelfde handelingen worden aangeduid.

Vzw VC-CS asbl
Louizalaan 216 b 292
B-1050 BRUSSEL

☎ 02/646.66.20 - 📠 02/646.66.10 – E-mail: info@vccs.be
FORTIS 210-0878300-17